

פרשת שמות – חסד ואמת נפגשו: השילוב הנשגב בין משה ואהרן

1. **שמות ד'**: ויאמר משה אל ה': בי ה', לא איש דברים אנוכי, גם מתמול, גם משלשום, גם מאז דברך על עבדך, כי כבד פה וכבד לשון אנוכי. **רש"י**: כבד פה – בכבודות אני מדבר.

רשב"ם: איני בקי בלשון מצרים בחיתוך לשון, כי בקטנותי ברחתי משם ועתה אני בן שמונים. **ספורנו**: לא איש דברים אנוכי – בלתי מורגל במלאכת לשון לימודים לדבר לפני המלך.

שמות ז, א-ב: אתה תדבר את כל אשר אצווך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושילח את בני ישראל מארצו. **מכילתא דרשב"י**: אתה תדבר בלשון הקודש כמלאך ואהרן אחיך ידבר בלשון מצרי.

אברבנאל עמוד לט: אמר בסנה: 'שלח נא ביד תשלח' – כוונתו לומר לפניו יתברך: אם היה מתוקן פי ולשוני, הייתי ראוי לשליחות והייתי ציר נאמן לשולחי ... אבל אם אני כבד פה וכבד לשון ולא אדבר דבר [ישירות] לא לפרעה ולא לישראל, איני ציר בגויים שולח אלא ... **כשליח הולכה** שיתנו בידו כתב אחד להוליכו ממקום למקום ... ללכת שמה וליתן מה שניתן בידו ...

2. **אברבנאל שמות ג השאלה העשירית**: למה היה נשמט משה מהשליחות ההיא, באומרו מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את ישראל ממצרים, והלא הוא משבט לוי היה, ראש שבטי ישראל, וכבר נתגדל בבית המלך ויחכם מכל האדם וליבו כלב האריה ולמה היה נשמט מהשליחות הראוי לו?

תנחומא ויקרא ג: שבעה ימים היה ה' מפתה למשה בסנה לשלחו והוא משיבו: שלח נא ביד תשלח ... לאחר ש[קיבל השליחות ו]הלך לפרעה, אמר אותו רשע: מי ה' שאשמע בקולו? התחיל משה אומר: אני כבר עשיתי שליחותי, **הלך וישב לו**. אמר לו הקב"ה: ישבת לך? בא דבר אל פרעה מלך מצרים .. לאחר שהוציאם ממצרים וקרע להם את הים ועשה את המשכן, אמר: מה יש לי לעשות? **עמד וישב לו**. אמר הקב"ה: חייך ... יש לך ללמד לישראל טומאה וטהרה ולהזהירן איך יהיו מקריבים קרבן לפני. אלא **כל מי שרודף אחר שררה, השררה בורחת ממנו וכל מי שבורח משררה - השררה רודפת אחריו**, זהו שנאמר (משלי כט, כג): גאוות אדם תשפילנו ו[**דווקא**] שפל רוח יתמוך כבוד.

תורה אור כג, סע"א: לוי הוא בחינת התקשרות, כמו שכתוב הפעם ילווה אישי אלי, והוא בחינת המחשבה, כנראה בחוש שמי שהוא בעל מחשבה, אינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרותו במחשבה ... ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון, דהיינו שלגודל התקשרותו בבחינת ביטול, ונחנו מה, לא היה יכול להיות משפיע כו' שהוא בחינת הדיבור כו'.

3. **מדרש רבה ריש דברים**: לשונה של תורה חביבה, שהיא מרפאת את הלשון ... הרי משה, עד שלא זכה לתורה, כתיב בו 'לא איש דברים אנוכי', כיון שזכה לתורה, נתרפא לשונו והתחיל לדבר דברים. מנין, שנאמר 'אלה הדברים אשר דיבר משה' (וכל ספר דברים).

4. **שמות רבה ה'**: נאמר בתהילים: חסד ואמת נפגשו, צדק ושלום נשקו. [היכן התרחש המפגש בין החסד והאמת? והיכן התקיימה הנשיקה בין הצדק והשלום?] חסד זה אהרן, שנאמר: וללוי אמר: תומיך ואוריך לאיש **חסידיך**. ואמת זה משה ... הוי חסד ואמת נפגשו, כמה דתימא: וילך ויפגשו בהר האלוקים. צדק זה משה, שנאמר: צדקת ה' עשה, ושלום זה אהרן, שנאמר: שלום ובמישור הלך אתו. וזהו שנאמר וילך ויפגשו בהר האלוקים ויישק לו.

זוהר מצורע כד: משה הוא השושבין מצד **המלך** ... אהרן הוא השושבין מצד **המלכה** וכל דבריו היו **לרצות את המלך על המלכה ויתרצה המלך עמה**. ועל כן בשביל שהוא שושבינה של המלכה שם דירתו עמה, לתקן הבית ולהשגיח תמיד בדברי הבית.

תורת מנחם תשכ"ג ב עמוד 63: משה הוא בחינת 'אמת' ולכן לא היה באופן של קירוב עם העולם. ואילו אהרן הוא בחינת חסד ולכן נעשית ההמשכה גם במקום שהוא מלא שקרים. ועפ"ז מובן הטעם שהדיבור לפרעה שקיבל משה מהקב"ה היה צריך לעבור דרך אהרן, כי מצד מידת האמת אי אפשר לרדת עד לפרעה, אלא עניין זה יכול להיות רק על ידי מידת החסד, מידתו של אהרן.